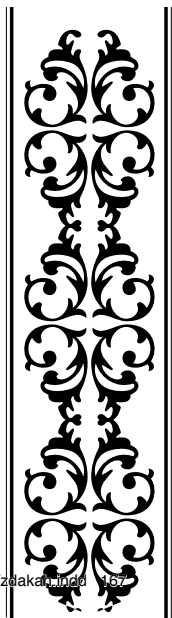

נדרי צדקה

1 ר"ה דף ו' ע"א, ת"ר מוצא שפתיך... צדקה, רש"י, ותוס' ד"ה בפין

המקבל על עצמו לתת כסף לצדקה חייב לקיים דיבורו וב"ד כופים אותו לקיים את נדרו.

2 שם ד' ע"א, דתניא אחד הנודר... תאחר, ודף ו' ע"א, בפין זו צדקה אמר רבא... עניים'

כשעניים מצויים עובר על כל תאחר מיד - ושלא כמי שנדר להביא קרבן ולא הביאו שאינו עובר עד שיעברו ג' רגלים.

3 מרדכי ר"ה סי' תש"ב, ..., ולא פסדי עניים'

הנודר לתת צדקה לפלוני עני עובר על כל תאחר מיד, ואילו אם נדר לתת צדקה ע"י הגבאי אינו עובר עד שיתבענו הגבאי.

4 ערכין דף ו' סוף ע"א, ת"ר סלע זו... ומייתי להו (ע"ב), ותוד"ה עד שלא באתה, ..., אסור ללוותה'

עד שלא הגיע הכסף לידי הגזבר מותר לו לשנותם - לפי רבינו ברוך מותר לשנותם לכל דבר מצוה - שלא זכו העניים בכסף עד שיגיע ליד הגזבר אבל לפי תוס' אורא אסור לשנותו אלא שעד שלא הגיע לידו של גזבר הרי הוא הבעלים של אותו צדקה ומותר לו ללות ממנו - ולאחר שהגיע לידי של הגבאי כבר זכו בו העניים ואסור לו אפילו ללוותו.

5 שו"ע יו"ד סי' רנ"ט ס"א

אין הלכה כרבינו ברוך - ואסור לשנות למצוה אחרת אפילו קודם שבא ליד גזבר.

6 קצה"ח סי' רי"ב ס"ק ד', ובשו"ת רדב"ז... לעני אחר'

בקצה"ח הביא ראיה משיטת רבינו ברוך שאפילו אם נדר לתת לעני מסויים מותר לו לשנות לעני אחר - וכנראה סובר הקצות שגם לפי החולקים על רבינו ברוך דוקא למצוה אחרת אסור לשנות אבל מותר לשנות מעני לעני - ומה שחל ע"י נדרו הוא חלות שם צדקה בלבד. ולפי ההגהות מיימוני קנה העני באמירתו ושוב אינו יכול לשנות - אבל רוב ראשונים חולקים עליו.

7 מרדכי ב"ב סי' תצ"ח, בירושלמי... שהוא נדר (סי' תצ"ט)

המרדכי הביא מהירושלמי שאם אמר שיתן מתנה לעני חייב לקיימו מדין צדקה.

8 שו"ע חו"מ סי' פ"ז סכ"ה, ..., כלום, וש"ך ס"ק נ"א, ..., ל"ט'

הש"ך כתב ע"פ דברי המרדכי (ודינו של המרדכי מפורש בשו"ע פעמיים) שאם עני טוען שעשיר הבטיח לו כסף והעשיר כופר שמשביעים אותו שבועת היסת.

9 קצה"ח שם ס"ק כ"א, ..., וע"ש'

כאן כתב הקצות שהמסקנא בסי' רי"ב היא שאין משנים מעני לעני גם קודם שבא ליד הגזבר ע"פ מה שאין ההלכה כמו רבינו ברוך.

וא"כ - אסור ליחיד לשנות מצדקה לצדקה גם קודם שבא הכסף לידי הגזבר - אלא שכל שלא הגיע לידי הגזבר מותר לו ללוות את הכסף ולפרוע לאחר זמן.

וכל זה הוא לענין היחיד, אבל הציבור יש לו דין אחר -

10 ב"ב ח' ע"ב, ורשאים בני העיר... מה שירצו, ותוס' ד"ה ולשנות

בני העיר יכולים לשנות מצדקה לצדקה ואפילו מצדקה לדבר הרשות.

11 ערכין ו' ע"ב, ת"ר ישראל שהתנדב... שפיר דמי'

אם נשתקע שם הנודב - בישראל רשאים לשנותה אפילו לדבר הרשות אבל בנכרי אין לשנותה אלא לדבר מצוה כדי שלא יתלונן על זה שתרם לדבר מצוה והשתמשו בתרומתו לדבר הרשות. ואם לא נשתקע שם הנודב - בישראל רשאים הגבאים לשנותה לדבר מצוה.

12 רמ"א יו"ד רנ"ו ס"ד, וכן אם פירש הנותן... לת"ת'

הנודב לצורך עני מסויים אין להם לגבאים לשנותו מפני שזכה בו העני בידיהם של הגבאים.

13 שבועות כ"ו ע"ב, אמר שמואל... בשפתים, ולא... גמרינן'

הקדש חל במחשבה אבל אין ללמוד מהקדש לשאר דברים.

14 מרדכי ב"ב ס' תצ"א, ובפ' שלישי דשבועות... מנין כאילו הוציא בפיו'

המרדכי הביא בשם רש"י שהצדקה בכלל מה שאמרו בהקדש.

15 שו"ת הרא"ש כלל ג' ס' א', אם קנאו... בשפתיו'

לפי הרא"ש הקדש ממש הוא שחל במחשבה אבל לא צדקה.

16 שו"ת מהרי"ק ס' קס"א, ואשר כתבת... ולא סתרו אותו'

לפחות בצדקה לביהכ"ס הנדר חל במחשבה דומיא דנדיב לב בבנין המשכן.

17 רמ"א יו"ד ס' רנ"ח ס"ג, אם חשב... וש"ע חו"מ ר"ב ס"ח ורמ"א

המחבר והרמ"א הביאו את שתי הדעות

18 חידושי ר"ע איגר יו"ד שם

רע"א הסביר שהש"ע קבע הלכה למעשה שיש להחמיר אבל אין כופין.

1 ת"ד °מצוא
 שפתיך זו מצות עשה תשמך זו מצות לא
 תעשה ועשית אזהרה לב"ד שיעשך כאשר
 נדרת זהנדר לה' אלהיך אלו המצות ואישמת
 עולות ושלמים נדבה כמשמעו אשר דברת
 אלו קדשי בדק הבית בפך * זו צדקה

מונח שפתיך זו מונח עשם • דמסתמא הכי אמר
 קרא מונח שפתיך קיים : **השמור זו מונח לא טעסס** • שלא תאחר כדר'
 אבין ח"ד אלעי כל מקום שגאמר השמר פן ואל כו' (*מנחות דף טו:):
ועשית • על כרחך מכאן אזהרה לב"ד תורה אור
 לטוף : **לפי אלפיך** • קרא יתירא הוא
 לדרשה לרבות דבר שבחובה : **בפך**
 זו לדרש יתירא יתירא דריש:

בפך זו לדרש • דכתיב ולא מפי לדרש (ישעיה מה) :

2 דתניא "אחד הנודר ואחד
 המקדיש ואחד המעריך כיון שעברו עליו ג' רגלים עובר בכל תאחד
 בפך זו צדקה אמר רבא 'וצדקה מחייב עלה לאלתר מ"מ דהא קיימי עניים

3 (ד"י) **חשוב אמר רבא וצדקה מחייב עליה לאלתר כאל לר"ה המהגזב**
נביא על הצדקה אם שובר לאלתר והביע נראה לי דאם שובר עד שיהנע יבוא דאין
בידו לחלקה איה ולא סבאי עניים

4 ת"ד (* סלע)
 זו צדקה עד שלא באחה ליד גבאי מותר
 לשנותה (משבאחה ליד גבאי אסור לשנותה
 איני והא רבי יוחנן ופרע שאני רבי ינאי
 דניחא להו לעניים רבמה (ז) דמשרי (ח) מעוש
 ומיחי להו

עד • שלא באחה ליד גבאי מותר
 לשנותה • רביט כרוך פירש
 מותר לשנותה ממש למוה אחרת
 ואם נדר אדם סלע לדרש לעניים
 יכול לעשות ממש מזה אחרת כל
 כמה דלא אהאי ליד גבאי אבל לישנא
 לשנותה לא משמע כן קד מלאחי
 כחוב בחוספות הר"ד משה מאירא
 מחייבת אהו ופירש לא משמע
 לשנותה נמטה אחרת דלעיל קאמר
 מותר לשנותה בין הוא בין אחר הייט
 ללוותה וכו מלאמר והא רבי ינאי
 יוחנן משמע דלוותה קאמר הילכך
 נראה עומד דלוותה קאמר אבל
 לשנותה ודאי אסור כי גמי לא באחה
 ליד גבאי אבל ללוותה קאמר ומשנחת
 ליד גבאי אסור ללוותה

5 * האומר סלע זו לצדקה או שאומר הרי עלי סלע לצדקה והפרישו עד שלא בא ליד הגבאי (א) יכול לשנותו בין ללוותו לעצמו בין להלוותו לחבירו ויפרע אחר תחתיו:

6 **ובשו"ת** רדב"ז סי' קל"ד ושו"ת ריט"ץ סי' רס"ד נסתפקו בנודר לפלוני עני, אם יכול לשנותו לעני אחר ע"ש. ונראה כיון דיכול לשנותו למצוה אחרת וכמו שכתבו תוס' פ"ק דערכין דף ו' ב' ד"ה עד שלא בא ליד גבאי כו' בשם הר"ר ברוך, דאם נדר צדקה לעניים יכול לעשות מצוה אחרת ע"ש, וא"כ נראה דהוא הדין בנודר לפלוני עני כיון דלא אמרינן אמירה לגבוה בצדקה לעניים, ואינו אלא משום נדר דכתיב בפ"ך זו צדקה (י"ט ו'), וסגי ליה ליתנו לעני אחר. מיהו מדברי הגהת מיימוני נראה דאינו יכול ליתנו לאחר ע"ש פרק [יא] מזכיה (א"ט ד) ז"ל פסק מורי רבינו זצ"ל על איש ואשתו שהתנו ביניהם בקנין וכתבו בשטר לתת כך וכך לקרוביהם, ומת אחר, שאין השני יכול לשנות לתת מחצה לקרובי המת, כיון שלא הזכירו שום אדם אלא סתם לקרוביהם זכו קרוביו במחצה וקרוביה במחצה ונעשה נדר ואי אפשר לשנות, ואמירתו לגבוה כמסירה להדיוט (ג"מ ו'), ואלו היה רוצה לשנות ולתת לעשירים לאו כל כמיניה, ומעני לעני נמי לא עכ"ל. ואפשר דסבירא ליה להגהת מיימוני, דאמירה לגבוה אמרינן נמי באמירה לעני דהוי קנין ממש כמו באמירה להקדש, והדברים עתיקים ועיין ב"י ביו"ד סי' רנ"ח (סק"ג) וא"כ ודאי אינו [יכול] לשנות מעני לעני, אבל לפי דעת רוב הפוסקים דאמירה לעני אינו קנין אלא משום נדר, יכול הוא לשנותו לעני אחר:

7 **בירושלמי אמרינן אמר** ליתן לחבירו מחנה מרובה מותב לחזור בו הדא דמימח לעשיר תצטן אבל לעני נעשה נדר [ה"א סי' רנ"ז] סי' הו כגדרי לנדקה ואסור לחזור בו:

8 **כה [פ"ה] כ כל הטוען לחבירו טענה שאפי' אם הודה עב כח] לא יתחייב [נה] ממון אע"פ שכפר ענ(ג) אין מחייבים אותו[נו] היסת כיצד עד (נא) י(י) (כ"א) אמרת ליתן לי מנה להר"מ (גב) אין משביעין אותו לא היסת ולא חרם (כב) שאף אם הודה כח] אינו חייב לו [גז] כלום**

(נא)אמרת:

ליתן לי מנה כו'. נראה דאם הוא עני כיון דא"י לחזור בו וכמו שנכתב לקמן סי' רמ"ג ס"ב ובי"ד סי' רנ"ח סי"ב משביעין אותו היסת שוב מלאתי במרדכי פרק הגזל בתרא כ' ור"מ פסק דאם עני חובע לעשיר נדרת לי כו"כ נשבע ומביאו מהרש"ל פ' הגזל בתרא סי' ל"ט

9

אמרת ליתן. כתב הש"ך (ס"ק נא) נראה דאם הוא עני כיון דאיך יכול לחזור בו משביעין אותו היסת ע"ש, ולכאורה לפי מה שכתב מוהרי"ט ח"א סימן ל"ט וסימן כ"ב דכיון דאמירה לעני אינו עושה קנין כמסירה ויכול לשנותו מהאי טעמא עד שלא בא ליד הגבאי (עיינן ו:), ומהאי טעמא נמי נראה שם דיכול נמי לשנותו מעני לעני וע"ש. וא"כ לא הוי ממון שיש לו תובעין דהא יכול לומר אתן לעני אחר כיון דיכול לשנותו. אך נראה עיקר כמו שכתבנו בסימן רי"ב (סק"ד) דהא דיכול לשנותו עד שלא בא ליד גבאי היינו אותו המטבע אבל מעני לעני לא וע"ש.

10
 ורשאים בני העיר לעשות קפה
 חמורי ורמחי קפה ולשנותה לכל מה
 שירצו

ולשנות' לכל מה שירצו.
 נראה לר"ם דיכולים
 לטעמו אף לדבר הרשות אע"פ
 דלמדין בערכין כפ"ק (דף ו: וחס)
 האי מילין דנדב שרגל לבי כגשתא
 אסור לטעיה לדבר הרשות ולומר
 נמי חסם הולמר פרוטה וזו לנדקא
 עד שלא באה ליד הגבאי מותר לטעיה
 משבאה ליד הגבאי אסור לטעיה
 (ד) לדבר הרשות הכא שני העיר
 מקניס אחיה שאלו לפיקדומה לטעיה
 אפילו לדבר הרשות ואפילו באה ליד
 הגבאי וכן היה ר"ם טוב לנת משת
 הקופה לשומרי העיר לפי שכל דעת
 בני העיר טענים לחסם:

11
 ת"ד *ישראל שיהתנדב מגורה או
 נר לבית הכנסת אסור לשנותה סבר רבי חייא
 בר אבא למימר לא שנא לדבר הרשות ולא
 שנא לדבר מצוה אמר ליה רב אמי הכי אמר
 רבי יוחנן לא שנו אלא לדבר הרשות אבל
 לדבר מצוה (ג) מותר לשנותה מדאמר ר' אסי
 אמר ר' יוחנן עובד כוכבים שיהתנדב מגורה
 או נר לבית הכנסת עד שלא נשתקע שם
 בעליה אסור לשנותה משנשתקע שם בעליה
 מותר לשנותה למאי אילימא לדבר הרשות
 מאי איריא עובד כוכבים אפילו ישראל נמי
 אלא לדבר מצוה ומעמא *דעובד כוכבים הוא
 דפעי אבל ישראל דלא פעי שפיר דמי

12 וכן אם סירש הנוחן וחמר שיחנו לעניי העיר או לעני פלוני (ד) י חין להם (ה) לשנוח חסילו לח"ח

13
**שמואל יגמר בלבו צריך שיוציא בשפתיו
 שנאמר °לבטא בשפתים**
*אמר

מתיבי מוצא שפתיך תשמור ועשית אין לי אלא שהוציא בשפתיו יגמר בלבו מנין ת"ל °כל נדיב לב שאני התם דכתיב כל נדיב לב וניגמר מינה משום דהוה תרומה וקדשים שני כתובין הבאין כאחד *וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדו הניחא למ"ד אין מלמדו אלא למ"ד מלמדו מאי איכא למימר הוה חולין וקדשים *וחולין מקדשים לא גמרינן :

צריך שיוציא. ואם לא הוציאה בשפתיו אינה שנועה: ולא שגמר בלבו להוציא. שלא נמכוין שמהא שנועה עד שיוציאה בשפתיו: גמר בלבו סתם. שמהא שנועה בגמר לבו מנין כו': מוצא שפתיך. גבי נודר להביא קרבן כתיב: תרומה וקדשים. תרומת מלאכת המשכן כתיב זה כל נדיב לב הוציאו וגו' וגבי קדשים כתיב בחוקיהו נספר דברי הימים (ג טט) וכל נדיב לב עולות:

14
 ובפ' שלישי דשנועות אמרינן מוצא שפתיך תשמור אין לי אלא שהוציא בשפתיו גמר בלבו מנין ת"ל כל נדיב לב פס"ז גבי נודר להביא קרבן כתיב דילפינן מכל נדיב לב דהיכא דגמר בלבו נדר או נדבה לקרבן שמיב להביא אצ"פ שלא הוציא בשפיו .

15 אם קנאו על דעת שיעשה הקדש ולא הוציא בפיו כלום הוי דברים שבלב ואמר בפרק שלישי דשבועות אמר שמואל גמר בלבו צריך שיוציא בשפתיו איתבי מוצא שפתיך כו' עד גמירא גמר בלבו מנין ת"ל כל נדיב לב ומושני שאני התם דכתיב כל נדיב לב ופריך ונגמר מיניה ומושני משום דהוה תרומה וקדשים שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדוין ופריך הא ניחא למאן דאמר אין מלמדוין אלא למאן דאמר מלמדוין מאי איכא למימר ומושני חולין מקדשים לא גמרינן והאי דנא כל הקדש שלנו חולין הוא שאין עתה הקדש לבדק הבית ואינו אלא צדקה הילכך צריך להוציא בשפתיו

וגם התוספות דעבודה זרה ר"ל בשיטה השנייה שהבאחי כולם פסקו כרבינו
 חס ראויו הוא לפסוק כמוסו ולומר דלא בעינן הולאה בפס כי אם לענין שבוטח
 דוקא דגלי קרא לבעט בשפתים אבל לגבי נדר כי הכא לא בעינן הולאה בפס
 ועוד דאם יש לדמות שום נדר להסירה דנדיב לב עולות יש לדמות זה יותר
 מכולם לפי רש"י שפירש התם בשבועות דהוי תרומה וקדשים שני כחובים
 הנאים כאחד כו' דתרומה היינו תרומה המשכן דכתיב כל נדיב לב ואם ק
 ראויו לדמות נדבת בית הכנסת לנדבת מלאכת המשכן שהרי בכל מקום דמו
 רבותיו ז"ל בית הכנסת לבית המקדש כדאמרינן בפרק בתרא דמגלה (דף
 כט) ואפי' להם למקדש מעט אומר שמואל בר רב יוחנן אלו בתי כנסיות
 ובתי מדרשות ותנן נמי בית הכנסת שחרב אין מספידין בו כו' שנאמר
 והשימותי את מקדשיכם וכו' ומתוך זה כתב שם המרדכי דאסור לנתן דבר
 מניית הכנסת כי היכי דתניא בספרי מנין לנוסח אבן מן הסיכל ומולי שהוא
 בלא תעשה כולי ושמעט מינה דילפינן בית הכנסת ממקדש ומיניו בספר
 מקדש מקדשים לרבות בתי כנסיות ואמרינן נמי בפ"ק דשבת (דף יא) כל
 עיר שנגזרו גבוהין מביית הכנסת סופה תרובה דכתיב לרומם בית אלהים
 ולהשמיר תרבותיו ואע"ג דההוא קרא לרומם בית אלהינו כתיב בעזרה גב'
 בנין בית המקדש אלא שמע מינה דיש להדמות זה לזה ומינה נראה לע"ז
 דלפי רש"י אשר שם יש לפרש הפסוק עלמו בתי הכנסת לפי המדרש הוא
 אם יענין בו במקומו ומכל מקום פשטיה דקרא פשיטא דכתיב המקדש
 מיירי וגם לפי מה שפירש רב אלפס גראה דאף לפי המדרש מפרש ליה לקרא
 בבנין בית המקדש ואפילו הכי מוכיח מיניה לבית הכנסת משום דדמו להדר
 כדכתיב ואפי' להם למקדש מעט וכן כתב נמי רבינו מאיר ומביאו המרדכי
 שם בפרק קמח דשבת וז"ל ושמו דומה לעליות היכל שנתקדשה כדאמרינן בפ'
 אולי (דף פ) דמקדש מעט שלנו יש לנהוג בו מקצת קדושה ומענין קדושה
 היכל הרי שרונה לומר דאפילו למאן דאמר דעליות עזרה לא נתקדשו מכל
 מקום בית הכנסת שלנו חמורה יותר דיש לדמות לעליות היכל דנתקדשו ומאחר
 שכן הוא אפשר לומר דאפילו לרבינו יוחנן דסבירא ליה דלא ילפינן מהתם
 לענין קבלת תענית מודה דילפינן לענין קדושה בית הכנסת כיון דדמו אהדר
 לפי מה שפי' רש"י דתרומה וקדשים דקאמר התם דהיינו תרומת המשכן וגם
 התוספות הביאו אחרו פי' פרק שלישי בשבועות ולא סתרו אחרו .

וגם התוספות דעבודה זרה ר"ל בשיטה השנייה שהבאחי כולם פסקו כרבינו
 חס ראויו הוא לפסוק כמוסו ולומר דלא בעינן הולאה בפס כי אם לענין שבוטח
 דוקא דגלי קרא לבעט בשפתים אבל לגבי נדר כי הכא לא בעינן הולאה בפס
 ועוד דאם יש לדמות שום נדר להסירה דנדיב לב עולות יש לדמות זה יותר
 מכולם לפי רש"י שפירש התם בשבועות דהוי תרומה וקדשים שני כחובים
 הנאים כאחד כו' דתרומה היינו תרומה המשכן דכתיב כל נדיב לב ואם ק
 ראויו לדמות נדבת בית הכנסת לנדבת מלאכת המשכן שהרי בכל מקום דמו
 רבותיו ז"ל בית הכנסת לבית המקדש כדאמרינן בפרק בתרא דמגלה (דף
 כט) ואפי' להם למקדש מעט אומר שמואל בר רב יוחנן אלו בתי כנסיות
 ובתי מדרשות ותנן נמי בית הכנסת שחרב אין מספידין בו כו' שנאמר
 והשימותי את מקדשיכם וכו' ומתוך זה כתב שם המרדכי דאסור לנתן דבר
 מניית הכנסת כי היכי דתניא בספרי מנין לנוסח אבן מן הסיכל ומולי שהוא
 בלא תעשה כולי ושמעט מינה דילפינן בית הכנסת ממקדש ומיניו בספר
 מקדש מקדשים לרבות בתי כנסיות ואמרינן נמי בפ"ק דשבת (דף יא) כו
 עיר שנגזרו גבוהין מביית הכנסת סופה תרובה דכתיב לרומם בית אלהים
 ולהשמיר תרבותיו ואע"ג דההוא קרא לרומם בית אלהינו כתיב בעזרה גב'
 בנין בית המקדש אלא שמע מינה דיש להדמות זה לזה ומינה נראה לע"ז
 דלפי רש"י אשר שם יש לפרש הפסוק עלמו בתי הכנסת לפי המדרש הוא
 אם יענין בו במקומו ומכל מקום פשטיה דקרא פשיטא דכתיב המקדש
 מיירי וגם לפי מה שפירש רב אלפס גראה דאף לפי המדרש מפרש ליה לקרא
 בבנין בית המקדש ואפילו הכי מוכיח מיניה לבית הכנסת משום דדמו להדר
 כדכתיב ואפי' להם למקדש מעט וכן כתב נמי רבינו מאיר ומביאו המרדכי
 שם בפרק קמח דשבת וז"ל ושמו דומה לעליות היכל שנתקדשה כדאמרינן בפ'
 אולי (דף פ) דמקדש מעט שלנו יש לנהוג בו מקצת קדושה ומענין קדושה
 היכל הרי שרונה לומר דאפילו למאן דאמר דעליות עזרה לא נתקדשו מכל
 מקום בית הכנסת שלנו חמורה יותר דיש לדמות לעליות היכל דנתקדשו ומאחר
 שכן הוא אפשר לומר דאפילו לרבינו יוחנן דסבירא ליה דלא ילפינן מהתם
 לענין קבלת תענית מודה דילפינן לענין קדושה בית הכנסת כיון דדמו אהדר
 לפי מה שפי' רש"י דתרומה וקדשים דקאמר התם דהיינו תרומת המשכן וגם
 התוספות הביאו אחרו פי' פרק שלישי בשבועות ולא סתרו אחרו .

17

הנה **בן** [לה] אם (יד) חשב בלבו ליתן חזיה דבר לנדקה חייב
 (צו) לקיים מחשבתו ואין נריך אמירה אלא (צו) דאם אמר היו
 כופין אותו לקיים (מדרכי ס"ק דקדושין ובפ"ק דב"ב ובהנהותא ובמהרי"ק
 שוכט קס"ה ומה"ר פנץ ובהנהותא סמ"ק ורא"ש פ"ק דתענית) [לר] וי"א
 דאם לא הוסיף בפיו אינו כלום (הרא"ש כלל י"ג) והעיקר כסברא הראשונה ועיין בחושן המשפט סי' רי"ב):

ח (יא) [כא] ה) פ קנה קרקע ארעתא שיעשנו [ב] הקדש
ולא הוציא מפיו כלום ; י"א דכיון שגמר בלבו לתת
לצדקה חייב ליתן ק [כג] ויש מי שאומר דאע"ג דכתיב
כל נדיב לב עולות חולין מקדשים לא ילפינן ו והאידנא
כל הקדש יש לו דין חולין שאין הקדש עתה לברק הבית
ואינו אלא לצדקה היולכך כל שלא הוציא בשפתיו אינו
כלום: (יש להמיר כסברא הראשונה וע' בי"ד ס"ם ור"ח):

18

(געיף י"ג בהג"ה) **ועי'**
 בהוה"מ סי' רי"ב. שם בהוה"מ כ' הרמ"א ויש להחמיר כסברא הראשונה היינו דכאן בי"ד
 לא מיידי רק לענין הדין אם עליו חיוב לקיים נדרו מש"ה כ' דהעיקר כסברא הראשונה
 דסחייב לקיים נדרו אבל בהוה"מ מיידי לענין אם מוציאם ממנו בדיינים אם הודה
 שחשב בן בלבו מש"ה כ' ויש להחמיר להורות דאין כופין אותו כמו כל ספק ממון. תשרי
 ושב הכהן (ף' ד') וע' בת' דת' אש (סי' י"ד) באורך: